

Ewa Stolarczyk

## Komputer jako narzędzie wspomagające pracę nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej

Od początku swego istnienia szkoła kojarzy się z tablicą i kredą, a przede wszystkim ze stojącym przed uczniami nauczycielem. Koncepcja mistrza dzielącego się ze słuchaczami swoją wiedzą wciąż dominuje w edukacji. Jednak intensywny rozwój technologii informacyjnych dostarcza nowych, konkurencyjnych metod przekazywania wiedzy. Zmiany zachodzące w społeczeństwie znajdują odbicie w procesie wychowania i nauczania, zatem należy tu wykorzystać możliwości, jakie daje komputer i sieć Internet. Współczesna szkoła powinna przygotować świadomych odbiorców i użytkowników technologii, przyszłych obywateli społeczeństwa informacyjnego. Komputerowe wspomaganie nauczania to właśnie ta forma kształcenia, która stanowi przyszłość edukacji i daje szansę na zastąpienie metod werbalnego nauczania. Doskonale efekty daje zaznajamianie z komputerem już na etapie edukacji elementarnej, co jest jednocześnie realizacją założeń reformy oświatowej. Szkoła powinna w miarę swoich możliwości tworzyć warunki do:

- budzenia zainteresowania nowoczesną technologią informacyjną,
- stosowania jej w nauczaniu oraz tworzenia podwalin kształtowania umiejętności informatycznych.

Jest wiele korzyści wynikających z pracy z komputerem, na podkreślenie zasługuje jednak fakt, że dziecko od najmłodszych lat oswaja się z nowoczesnym sprzętem elektronicznym, co przychodzi mu dużo łatwiej niż dorosłym. Praca z komputerem angażuje również te dzieci, które zwykle osiągają słabsze wyniki w nauce. Pozwala na indywidualizację zarówno pod względem tempa, jak i czasu pracy i stopnia wykonywanych ćwiczeń. Zalety wykorzystania komputera w pracy z dziećmi mającymi specyficzne trudności edukacyjne to:

- optymalizacja w wykorzystaniu wszystkich receptorów dziecka w procesie terapii,

- włączenie obrazu w proces nauczania lub terapii, co znacznie ułatwia komplementarność przetwarzania informacji w mózgu,
- nauczanie polisensoryczne – bardzo korzystne dla dyslektyków, u których występują zaburzenia spostrzegania słuchowego i (lub) wzrokowego,
- zaangażowanie możliwie wielu zmysłów w procesy poznawcze dzieci dyslektycznych jest dla nich szansą przełamania, zminimalizowania trudności w czytaniu i pisaniu.

Cele zajęć z wykorzystaniem komputera to przede wszystkim rozwijanie zdolności ogólnych, tj.:

- sposobu spostrzegania, myślenia,
- zdolności obserwacji i wyciągania wniosków,
- kształcenia wyobraźni i fantazji,
- zdobywania umiejętności odróżniania rzeczy istotnych od nieistotnych,
- doskonalenia koncentracji uwagi,
- umiejętności przetwarzania zdobytych wiadomości,
- twórczego modyfikowania informacji poprzez dostrzeżenie i rozwiązywanie problemów,
- kształcenia pomysłowości, krytycyzmu,
- szybkości podejmowania decyzji,
- rozbudzania ciekawości poznawczej, twórczego działania,
- samodzielności.

Praca z właściwie dobranym programem edukacyjnym nie wymaga od nauczyciela aktywizowania dzieci, ponieważ komputer znacznie dłużej niż inne środki dydaktyczne przyciąga uwagę dziecka w wieku wczesnoszkolnym. Dzieje się tak dzięki bliskiej mu tematyce, atrakcyjności graficznej i dźwiękowej, zawartości ciekawych i zróżnicowanych pod względem trudności zadań z elementami zabawy czy też stosowaniu różnych form nagradzania za dobrze wykonaną pracę. Bogactwo możliwości i ćwiczeń, jakie tkwią w programach edukacyjnych, głównie nastawione jest na utrwalanie wcześniej poznanych wiadomości, a zwłaszcza umiejętności, ale coraz

częściej pojawiają się programy kształtujące nowe pojęcia, rozwijające myślenie twórcze i wyobraźnię. Praca dzieci z komputerem to nie tylko korzystanie z gotowych programów. Dzieci mogą również tworzyć własne prace i dokumenty, wykorzystując edytory tekstu. Główną zaletą edytorów jest łatwe poprawianie błędów i wprowadzanie zmian, nadawanie tekstom eleganckiej formy poprzez różnorodność czcionek, krojów pisma, wplatanie rysunków, tabel itp. Wydrukowane prace mogą być wykorzystywane w dalszych etapach procesu dydaktyczno-wychowawczego.

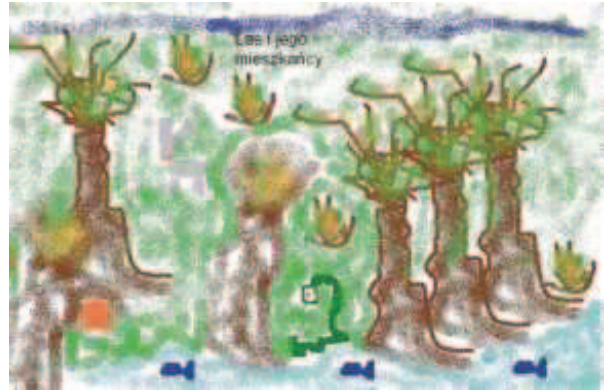
Bardzo interesujące dla dzieci jest korzystanie z edytorów graficznych, które mogą stanowić źródło ciekawych ćwiczeń usprawniających percepcję wzrokową, orientację przestrzenną i sprawność manualną.

Szczególne znaczenie dla rozwoju spostrzeżeń, pamięci i myślowego aktywizowania dzieci ma przedstawianie statycznych treści kształcenia w sposób dynamiczny dzięki prezentacjom multimedialnym.

Taki sposób przekazu jest niezwykle cenny w codziennej praktyce szkolnej, w której bezpośredni kontakt z rzeczywistością jest ograniczony. Uzyskane efekty są bardziej atrakcyjne dla uczniów niż tradycyjny pokaz, a informacje przekazywane równocześnie poprzez obraz, słowa, dźwięki i działanie umożliwiają przeżywanie i wielozmysłowe poznanie fragmentu otaczającej rzeczywistości. Wykorzystanie Internetu w procesie dydaktycznym to ogromne możliwości zarówno w zdobywaniu wiedzy, jak i nawiązywaniu kontaktów. W klasach początkowych możliwe jest korzystanie z Internetu podczas zajęć z edukacji polonistycznej, matematycznej, przyrodniczej, muzycznej, plastyczno-technicznej, społecznej.

W czasie lekcji komputerowych uczniowie maksymalnie koncentrują się na „dialogu” z komputerem, co nie pozostaje bez znaczenia dla dyscypliny podczas zajęć. Nauczanie wspomaganie komputerem i zasobami internetowymi pozwala nie tylko rozwijać umiejętności informatyczne, ale przede wszystkim stwarza znakomite warunki dla rozwoju myślenia twórczego uczących się dzieci i oddziaływania na ich osobowość, przyspiesza i ułatwia nabywanie różnorodnych umiejętności i stanowi bogate źródło informacji.

Każde dziecko może być twórcze i może swoje możliwości doskonalić poprzez ćwiczenia i myślenie. Zadaniem nauczyciela jest zatem dobieranie takich metod i ćwiczeń, aby w trakcie procesu edukacyjnego pobudzać aktywność twórczą dzieci. Właśnie nauczanie zintegrowane to szczebel edukacji szkolnej, w którym stwarza się warunki do rozwijania procesów twórczych i poznawczych



tkwiących w wychowankach. Każdy nauczyciel pracujący w szkole musi sobie uświadomić, że komputer ze swoimi możliwościami i specjalistycznym oprogramowaniem staje się najbardziej uniwersalną pomocą dydaktyczną, jest nieoceniony w realizacji kreatywnego procesu kształcenia oraz podnosi efektywność tego procesu. W związku z tym bardzo ważne jest, by nauczyciele posiadali kompetencje informatyczno-medialne, które pozwolą im na sprawne posługiwanie się nowymi źródłami informacji. Szczególnie istotny okazuje się problem kompetencji zawodowych nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej, gdyż nauczanie początkowe, jako fundamentalny szczebel kształcenia, ma specyficzne znaczenie w rozwoju psychofizycznym uczniów. Podatność dziecka w tym przedziale wiekowym na oddziaływania pedagoga oraz jego wrażliwość poznawcza, estetyczna i moralna zmuszają nauczycieli do ciągłego rozwijania swoich kompetencji. Ma to również ogromne znaczenie, jeśli chodzi o prestiż szkoły, gdyż dążymy do tego, by polskie szkoły mogły nawiązać się europejskimi, a nastąpić to może wówczas, gdy polski nauczyciel będzie posiadał odpowiedni poziom wiedzy, również tej dotyczącej aktualnych informacji i nowinek ze świata mediów. W polskich szkołach technologia informacyjna zagościła już na dobre i spowodowała olbrzymie zainteresowanie zarówno uczniów, jak i nauczycieli. Nauczanie wspomaganie komputerem z dostępem do Internetu jest bardzo korzyst-

ne, bowiem rozwija oprócz umiejętności informatycznych wiele innych, na przykład kreatywność, stanowi bogate źródło informacji, jest również nieocenione w diagnozie i terapii pedagogicznej. A. Lepa podkreśla fakt, że technologie informacyjne *wykazują ogromne możliwości w tych zwłaszcza działaniach na osobowość człowieka, które mają charakter pedagogiczny, a więc zdolne są przyczynić się do jej wszechstronnego rozwoju*<sup>1</sup>. Natomiast B. Siemieniecki twierdzi, że *zastosowanie komputera w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej to przede wszystkim:*

- usuwanie zaburzeń rozwojowych,
- rozwijanie umiejętności intelektualnych,

- *wspomaganie rozwoju osobowościowego,*
- *oswojenie się z komputerem*<sup>2</sup>.

Należy jednak pamiętać, że komputer ze swoim szerokim zastosowaniem w nauczaniu nie jest jedynym środkiem dydaktycznym i nie zdoła zastąpić nauczyciela.

Każdy nauczyciel pracujący w szkole, a szczególnie z dziećmi młodszymi, musi mieć świadomość, że komputer z oprogramowaniem staje się nieodzownym narzędziem w realizacji kreatywnego procesu kształcenia i podnosi jego jakość.

### Przykładowe karty pracy

**KARTA PRACY UCZNIĄ**

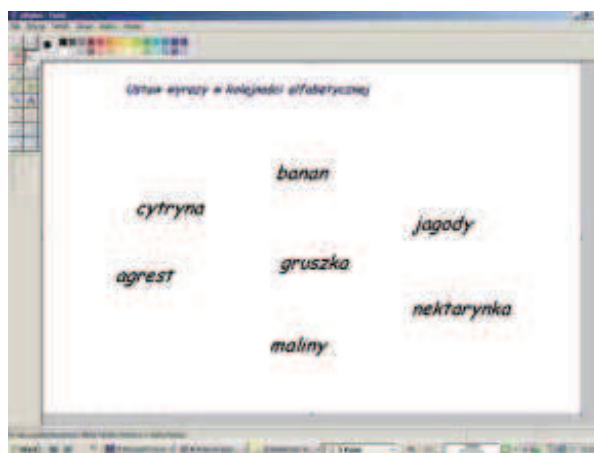
1. W każdym szeregu odszukaj i zaznacz czerwonym kolorem taki sam wzór jak w pierwszej mince.

bd	dd	db	bd	qb	bp
nu	uu	nn	un	nu	cu
mw	mm	ww	wm	wm	mw
pb	pq	qq	pb	bp	qb

**Pokoloruj chwinki z wyrazami według instrukcji:**

● wyrazy jednosylabowe      ● wyrazy dwusylabowe  
● wyrazy trzysylabowe      ● wyrazy czterosylabowe

gwiazdki    pliszki    kaczuszki    sowa  
 fili    kasety  
 motyle    dom    **dziśneczka**    pies



- Opiszenie słowików przedstawicieli:**
- Ułóż obrazek według instrukcji:
- pomiędzy kartki ustów doświłek;
  - z lewej strony doświłek ustami chłopców;
  - nad doświłek ustami siostry;
  - z lewej strony doświłek ustami różowego motyla;
  - pod różową chmurką ustami posmaranckiego motyla;
  - z prawej strony doświłek ustami budy;
  - z prawej strony doświłek ustami białej chmurki;
  - przed budą uszatki;
  - pod białą chmurką ustami różowego motyla.



Autorka jest nauczycielką edukacji wczesnoszkolnej

<sup>1</sup> Lepa A. *Pedagogika mass mediów*, Archidiecezjalne Wydawnictwo Łódzkie, Łódź 1998, s. 21.

<sup>2</sup> Siemieniecki B. [red.] *Komputer w diagnostyce i terapii pedagogicznej*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 1998, s. 6.